

ลักษณะทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี

1. ประวัติความเป็นมา

เมืองอุบลราชธานีเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมายาวนานทั้งด้านประเพณีวัฒนธรรมและธรรมชาติสวยงาม โดยมีหลักฐานความเป็นมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 1150 เมื่อครั้งเจ้าชายจิตรเสนแห่งอาณาจักรเจนละ มีนโยบายขยายอาณาเขตของอาณาจักรเจนละ ได้ยกกองทัพไปตีหัวเมืองต่าง ๆ รวมถึงอุบลด้วย อันเป็นหลักฐานที่แสดงว่า ในอดีตนั้นเมืองอุบลจะต้องเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่เจริญรุ่งเรืองมาก่อนและปรากฏหลักฐานจากศิลาจารึกที่พบบริเวณปากแม่น้ำมูล 3 หลัก มีใจความว่า เจ้าชายจิตรเสนหรือพระเจ้าศรีมเหศวรมันได้สร้างคิวงังค์ ไว้บนภูเขาแห่งนี้ เมื่อได้รับชนะในการทำศึก และได้พบหลักฐานทางศิลาจารึกอีกที่บ้านอุบุมุม อ่าเกอวารินช่าราบ ซึ่งมีใจความว่า ในปี พ.ศ. 1536 พระเจ้าชัยวรมันเมื่อได้เสด็จขึ้นครองราชย์ ก็ได้อุทิศอาศรม ที่ดินให้แก่พราหมณ์ราชครูและข้าทาสบริวาร ซึ่งก่อนหน้านั้น ก็ได้ส่งพระธิดามาอภิเษกสมรสกับชายหนุ่มเชื้อพระวงศ์ในพื้นที่เมืองอุบลราชธานี ก็แสดงได้อีกว่าเมืองอุบลในสมัยก่อนจะต้องเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรือง แต่หลังจากนั้น ก็ไม่พบหลักฐานทางศิลาจารึกอีกเลย หากแต่ไปพบที่จังหวัดใกล้เคียง คือ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์และสุรินทร์ หลังจากนั้น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ปรากฏขึ้นอีกเมื่อปี พ.ศ. 2314 ตรงกับสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อสองพี่น้องนามว่าพระวอและพระตา ได้ช่วยพระเจ้าเพี้ยเมืองแสนเพื่อปราบกบฏ เมื่อชนะแล้วก็ได้สถาปนาเจ้าเพี้ยเมืองแสนเป็นพระเจ้านิธิบุณีสาร์ขึ้นครองเมืองศรีสัตนาคนหุตเวียงจันทน์ พระวอ(พระวราภักดิ์)และพระตาเป็นเสนาบดีเมืองเวียงจันทน์ ต่อมาเกิดขัดใจกับพระเจ้านิธิบุณีสาร์จึงให้พระวอและพระตาไปตั้งบ้านเมืองอยู่ที่บ้านหินโงม พระวอและพระตาเกรงราชภัยจึงยกไพร่พลข้ามแม่น้ำโขงมาสร้างเมืองที่หนองบัวลุ่มภูให้ชื่อว่า เมืองจำปานครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน พระเจ้านิธิบุณีสาร์ทรงเห็นว่าพระวอและพระตาคิดแข็งเมืองจึง

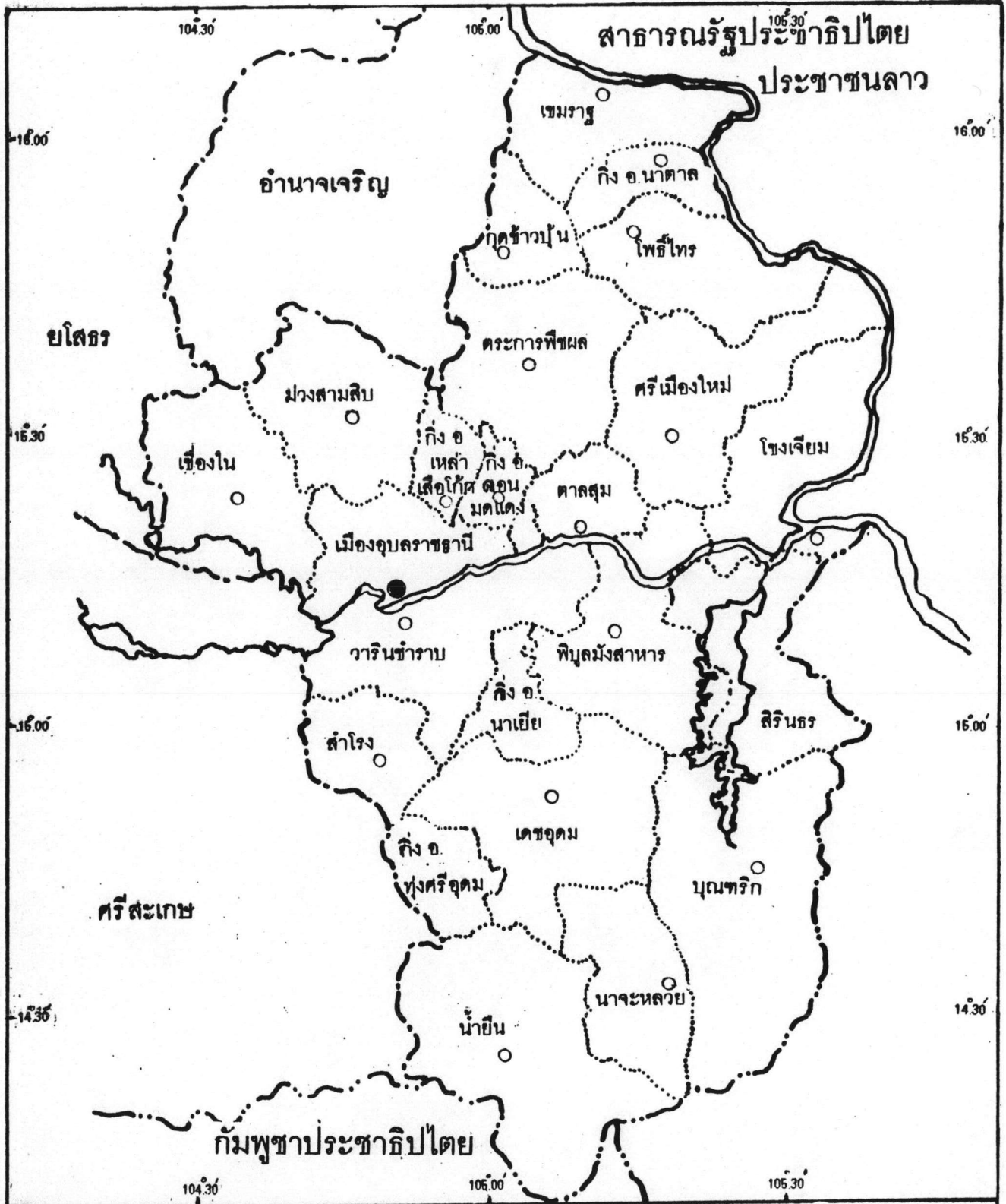
ได้ยกกองทัพมาตี พระวอพระตาสู้ไม่ได้ จึงแต่งขุนนางส่งพระราชสาส์นและนำเครื่องบรรณาการไปเมืองอังวะ ขอจงรักภักดีต่อพม่าและขอกองทัพพม่ามาตีเมืองเวียงจันทน์ พอทัพพม่ายกมาถึง พระเจ้าสิริบุญสารได้จัดส่งส่วยของสวามิภักดิ์ ต่อแม่ทัพพม่า โดยเหตุที่ เวียงจันทน์เคยติดต่อและส่งเครื่องราชบรรณาการไปเมืองพม่ามาก่อน แม่ทัพพม่าตัดสินใจเข้าข้างเวียงจันทน์ จึงยกทัพพม่าและทัพลาวไปตีเมืองของพระวอและพระตา ทำให้พระตาสิ้นพระชนม์ในที่รบ พระวอสู้ไม่ได้จึงหลบหนีไปกับท้าวหน้า ท้าวคำผง ท้าวทิดพรหม(บุตรพระตา)และท้าวกำ (บุตรพระวอ) ได้รวบรวมไพร่พลอพยพไปขออาศัยที่เมืองนครจำปาศักดิ์แต่เจ้าชัยกุมารซึ่งเป็นเจ้าเมืองจำปาศักดิ์ไม่ทรงอนุญาต จึงให้ไปตั้งบ้านเมืองที่ บ้านดู่บ้านแก ตำบลเวียงดอนกอง เพราะเกรงว่าจะต้องนำข้าศึกเข้าบ้าน พระเจ้าสิริบุญสารได้แต่งกองทัพ ตามลงมาตี เจ้าชัยกุมารได้ทรงมีศุภอักษรถึงพระเจ้าสิริบุญสารขอโทษให้พระวอ ต่อมาพระวอเกิดเป็นอริกับเจ้าชัยกุมารจึงพาครอบครัวอพยพหนีมาอยู่ที่ ตำบลดอนมดแดง(ปัจจุบัน(พ.ศ. 2537) เป็นกิ่งอำเภอดอนมดแดง)และขอเป็นเมืองขึ้นกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลดอนมดแดงเป็นขอบเขตสี่มา พระเจ้าสิริบุญสารทราบข่าวและเกรงพระวอจะมีกำลังกล้าแข็ง จึงให้พญาสุโขยกทัพมาตีพระวอและจับพระวอสำเร็จโทษที่บ้านสักเมืองสมอริมฝั่งแม่น้ำโขงเมื่อพ.ศ. 2320 ในปี พ.ศ. 2321 จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกและเจ้าพระยาสุรสีห์พิชิตวาชิราช เป็นแม่ทัพยกทัพไปปราบหัวเมืองอีสานและไปตีเวียงจันทน์ หลวงพระบางและจำปาศักดิ์ ศึกครั้งนี้ท้าวคำผงและท้าวทิดพรหมก็ได้ร่วมยกทัพไปปราบด้วยและสามารถตีเมืองต่างๆได้ในปี พ.ศ. 2322 เมื่อยกทัพกลับ จึงได้อัญเชิญพระแก้วมรกตมาด้วย (ในปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดพระแก้ว) ต่อมาท้าวคำผงเป็นหลานเขยพระเจ้าองค์หลวง(เจ้าชัยกุมาร) ได้เลื่อนเป็นพระปฐมสุรราช ทำหน้าที่นายกองควบคุมผู้คนที่บ้านดู่บ้านแก ปีพ.ศ. 2323 ท้าวคำผงขอพระราชทานย้ายเมืองมาอยู่ที่ บ้านแจะระแม ต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมืองอุบลราชธานี เมื่อ พ.ศ. 2334 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจึงโปรดเกล้าฯ ให้ท้าวคำผงเป็นพระปฐมราชวงศ์ เป็นเจ้าเมืองอุบลฯ และเป็นพระปฐมวราชสุริยวงศ์ในปี พ.ศ. 2335 สำหรับเมืองอุบลราชธานีที่เดิมคำว่า ราชธานี เพราะทรงเห็นว่าเป็นเมืองข้าหลวงเดิมซึ่งได้ติดสอยห้อยตามในราชการศึกทุกครั้ง(ซึ่งมีหลักฐานปรากฏ ในพระสุพรรณบัฏตั้งเจ้า

ประเทศราช ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกว่า... ให้พระ
 ประทุมสุรราชเป็นพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานีศรีวนาไล
 ประเทศราชเสกให้ ณ วัน ๒ ๓ ๔ ค่ำจุลศักราช ๑๑๕๕ (ปีจัตวาศก) ภายหลังได้
 ย้ายเมืองมาตั้งใหม่ที่ "ดงอู่ผึ้ง" อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดในปัจจุบัน โดยมีเมือง
 เกือบเท่าชั้นจัตวาชั้นรวม 7 เมือง ในสมัยรัชกาลที่ 5 เมืองอุบลราชธานีถูกรวม
 เป็นหัวเมืองลาวท้าว ต่อมาในปี พ.ศ. 2442 จัดการปกครองแบบเทศาภิบาลจึง
 ถูกเปลี่ยนเป็นมณฑลตะวันออกเฉียงเหนือและในปี พ.ศ. 2443 เปลี่ยนเป็นมณฑล
 อีสาน ในปี พ.ศ. 2468 ลดฐานะมณฑลลงเป็นจังหวัดหนึ่งของมณฑลนครราชสีมา
 จนกระทั่งยุบเลิกมณฑลในปี พ.ศ. 2476 จึงเป็นจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่นั้นมา

2 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นจังหวัดชายแดน มีพื้นที่ 15,745 ตารางกิโลเมตร หรือ 9.8 ล้านไร่ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 9.16 ของพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นับเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ นับเป็นอันดับสองรองจากจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่ประมาณเส้นรุ้งที่ 14 องศา 10 ลิปดา ถึง 16 องศา ลิปดา เหนือ เส้นแวงที่ 104 องศา 20 ลิปดา ถึง 105 องศา 40 ลิปดา ตะวันออก และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 630 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์และประมาณ 574 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ (แผนที่ 3.1) ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษและมีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ระยะทางตามแนวพรมแดน ประมาณ 69 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ระยะทางประมาณ 187 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดยโสธรและจังหวัดศรีสะเกษ

แผนที่ 3.1 แสดงเขตการปกครองของจังหวัดอุบลราชธานี

เหนือ

มาตราส่วน 1:1,000,000
 10 5 0 10 20 30 40 กม.

เครื่องหมาย

- แนวแบ่งเขตจังหวัด -----
- แนวแบ่งเขตระหว่างประเทศ - - - - -
- แนวแบ่งเขตอำเภอ
- ที่ตั้งอำเภอ ○

ที่มา : สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี , 2536.

3. ลักษณะภูมิประเทศ

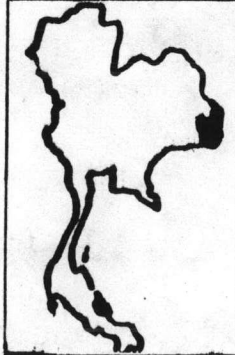
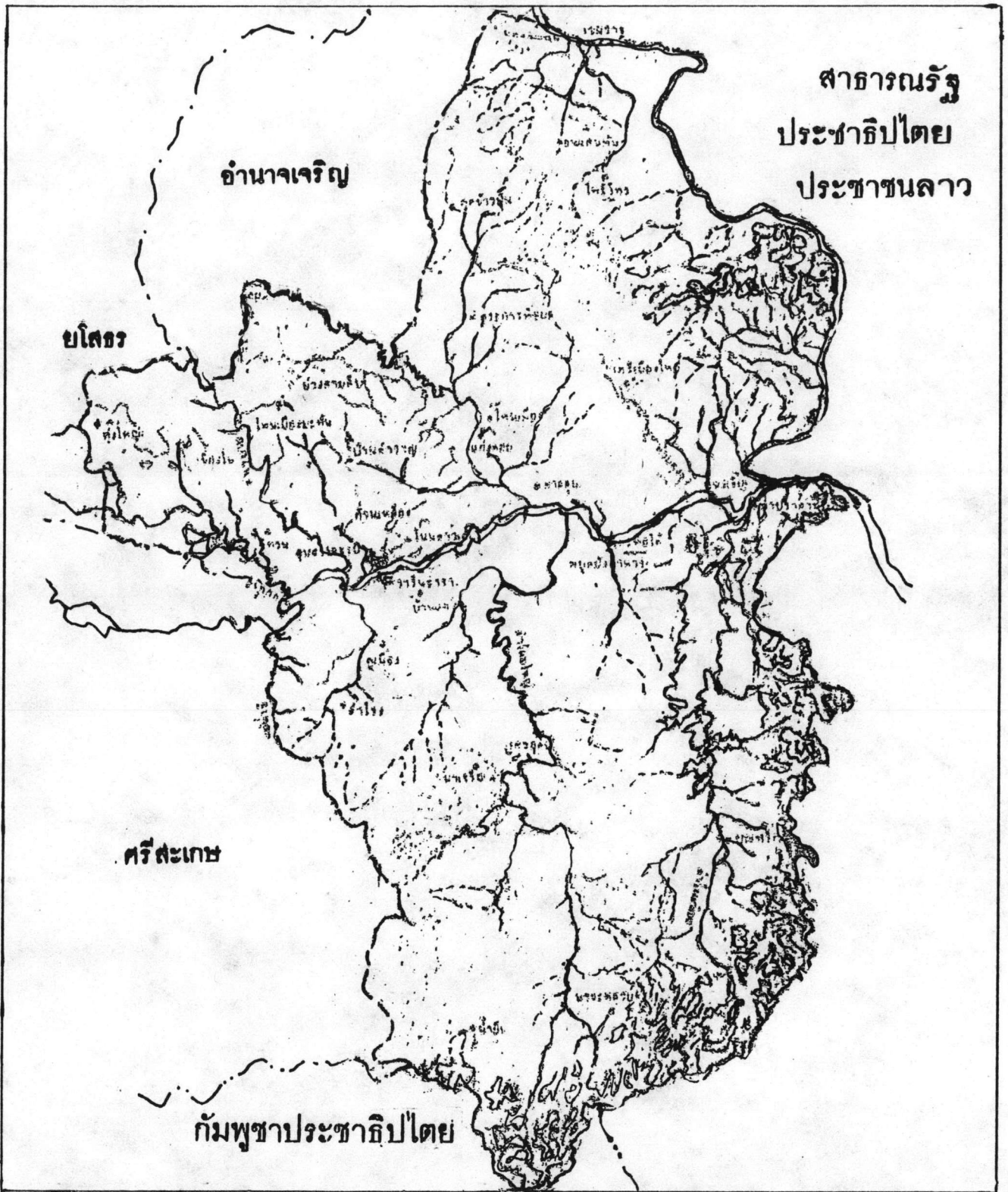
จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่บริเวณที่เรียกว่า แอ่งโคราช (Korat) โดยสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ 68 เมตร ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่สูงต่ำเป็นที่ราบสูงลาดเอียง ไปทางตะวันออก มีแม่น้ำโขงเป็นแนวเขตกับจังหวัดอุบลราชธานีกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแม่น้ำชีมาบรรจบกับแม่น้ำมูล ไหลผ่านกลางจังหวัดจากทิศตะวันตกมายังทิศตะวันออกแล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียมและมีลำน้ำใหญ่ ๆ อีกหลายสายได้แก่ ลำเซบก ลำเซบาย ลำโดมใหญ่ ลำโดมน้อย และมีภูเขาสลับซับซ้อนหลายแห่งบริเวณชายแดนตอนใต้ภูเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งกั้นอาณาเขตกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ลักษณะภูมิสัณฐานของจังหวัดอุบลราชธานี (แผนที่ 3.2) แบ่งออกโดยสังเขปดังนี้ คือ

3.1 บริเวณที่เป็นสันริมน้ำ (River Levee) เกิดจากตะกอนลำน้ำที่ไหลมาทับถมกันมีสภาพที่เป็นสันดิน ซึ่งพบบริเวณสันดินริมแม่น้ำโขงและบางบริเวณสันดินริมฝั่งลำเซบก

3.2 บริเวณที่เป็นแอ่ง (Depression) หรือที่ราบต่ำหลังแม่น้ำ (Back swamp) เกิดจากการกระทำของกระบวนการของน้ำพบบางแห่งในบริเวณริมแม่น้ำมูล แม่น้ำชี ลำเซบาย ลำเซบกและลำโดมใหญ่จะมีน้ำแช่ขังนานในฤดูฝน

3.3 บริเวณที่เป็นลานตะพักน้ำ (Terrace) เกิดจากการกระทำของน้ำมานานแล้ว ประกอบด้วยบริเวณที่ลานตะพักน้ำต่ำ ระดับกลางและระดับสูง ลักษณะพื้นที่มีทั้งที่เป็นที่ราบแบบบลูกคลื่นลอนลาดจนถึงลูกคลื่นลอนชันซึ่งจะอยู่ถัดจากบริเวณที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงขึ้นมา พื้นที่ลักษณะนี้ พบในบริเวณทั่วไปของจังหวัดคือทางตอนเหนือ ตะวันออกและตอนใต้ บางแห่งใช้ประโยชน์สำหรับทำนาบางแห่งใช้สำหรับปลูกพืชไร่

3.4 บริเวณที่เป็นเนินตะกอนรูปพัด (Coalescing Fans) สภาพพื้นที่แบบนี้มีลักษณะเด่น คือรูปร่างจะคล้ายรูปพัด เกิดจากหินในบริเวณเหนือนั้นถูกทำให้แตกหักสะสมปนอยู่กับพวกตะกอนที่มีอนุภาคละเอียดกว่า เมื่อฝนตกลงมามีปริมาณมาก กำลังของน้ำก็มีมาก พัดพาเอาตะกอนเหล่านี้ออกมาตกตะกอนทับถมบริเวณที่ต่ำกว่าซึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ทางน้ำก็จะไหลกระจายออกไปทำให้กำลังของน้ำลดลง บริเวณพื้นที่เช่นนี้พบอยู่ทางตอนใต้และทางตะวันตกของจังหวัด

แผนที่ 3.2 แสดงลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดอุบลราชธานี

เหนือ

มาตราส่วน 1:1,000,000
 10 5 0 10 20 30 40 กม.

เครื่องหมาย

แม่น้ำ

ภูเขา

ที่มา : กรมแผนที่ทหาร กรุงเทพมหานคร, 2536

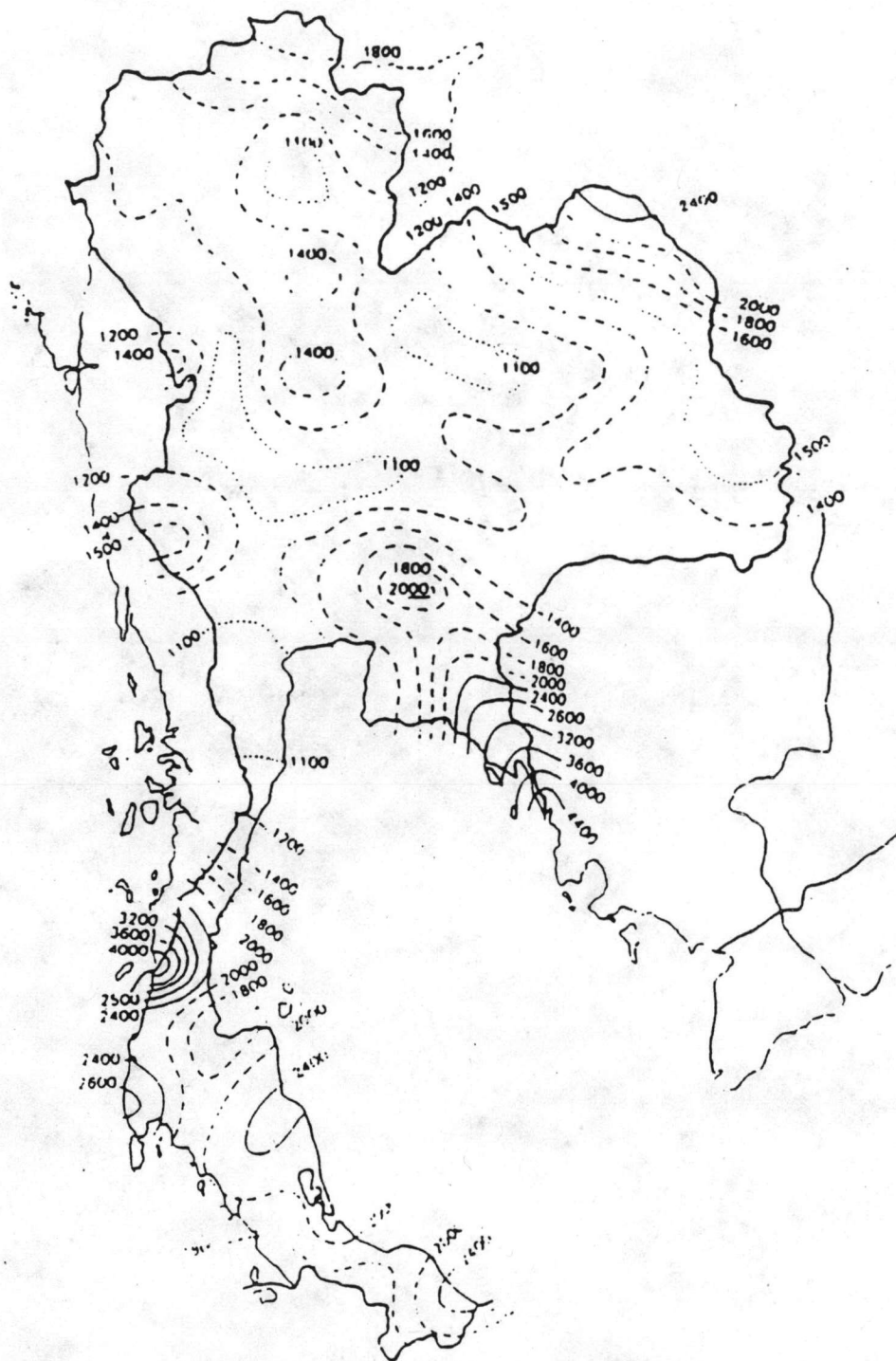
3.5 บริเวณที่เป็นเนินที่เกิดจากการไหลของลาวา(Lava Flow Hill) ดินบริเวณนี้จะมีศักยภาพทางการเกษตรสูง ซึ่งเป็นผลมาจากการสลายตัวของพวกหินบะซอลต์ พื้นที่ลักษณะนี้จะพบในบริเวณเขตอำเภอน้ำขุ่น

3.6 บริเวณที่ลาดเชิงเขา(Foot Hill Slope) เป็นที่ลาดเชิงเขาที่ตะกอนบริเวณนี้เกิดจากกระบวนการของน้ำมานานทับถมกัน บริเวณนี้จะพบอยู่บริเวณที่ตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ บริเวณอำเภอโขงเจียม อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอศรีเมืองใหม่และอำเภอตระการพืชผล

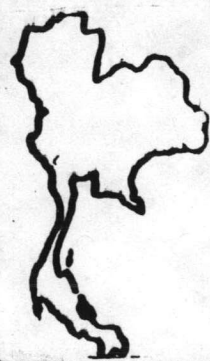
3.7 บริเวณที่ลาดเชิงซ้อน(Slope Complex) มีลักษณะเป็นภูเขาหรือเทือกเขาที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 จะพบบริเวณเทือกเขาพนมดงรัก ในเขตอำเภอเมือง อำเภอนาจะหลวงและอำเภอบุณฑริก อีกแห่งคือบริเวณเทือกเขาภูพาน อยู่ในเขตอำเภอโขงเจียมและอำเภอศรีเมืองใหม่

4. ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดอุบลราชธานีจัดอยู่ในเขตภูมิอากาศ แบบสะวันนา ตามระบบจำแนกประเภทภูมิอากาศของ ดร.วลาดีเมียร์ เคิปเพน (Dr. Wladimir Koppen) คือมีช่วงความแตกต่างของฤดูฝนและฤดูแล้งอย่างเห็นได้ชัดเจน มีช่วงเวลากลางวันยาวในฤดูร้อนและมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงตลอดปี จากข้อมูลภูมิอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา ระหว่างปี พ.ศ. 2519 ถึง 2535 จังหวัดอุบลราชธานีมีอุณหภูมิเฉลี่ย 26.9 องศาเซลเซียส มีอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม 17.02 องศาเซลเซียสและอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดเดือนเมษายน 39.14 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,400-1,500 มิลลิเมตร (แผนที่ 3.3) โดยมีปริมาณน้ำฝนจะสูงสุดในเดือนสิงหาคม ประมาณ 1,535.5 มิลลิเมตร ฝนจะตกชุกในเดือนมิถุนายนถึงกันยายน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงเดือนสิงหาคมฝนตกเกือบทุกวัน แต่ในช่วงเดือนกรกฎาคม มักจะปรากฏภาวะฝนทิ้งช่วง ในช่วงเดือนกันยายนมักจะปรากฏภาวะน้ำท่วม ทั้งนี้ เนื่องจากมีฝนตกชุกและน้ำหลากจากลำน้ำมูล และลำน้ำชี ซึ่งไหลมารวมกันที่ลำน้ำโขงที่จังหวัดอุบลราชธานี และเนื่องจากลักษณะดินของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายซึ่งเป็นดินที่ไม่อุ้มน้ำ เมื่อฝนตกมากจึงทำให้น้ำท่วมเป็นระยะติดต่อกันยาวนานพอสมควร (ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุบลราชธานี, 2536)

แผนที่ 3.3 แสดงค่าเฉลี่ยปริมาณฝน(มิลลิเมตร)ของประเทศไทย

มาตราส่วน
0 100 200 กิโลเมตร

เครื่องหมาย
ค่าเฉลี่ยปริมาณฝนต่อปี
(ม.ม.)

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุบลราชธานี .2536.

ฤดูฝน จะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเรื่อยไป จนถึงปลายเดือนกันยายนและมักจะปรากฏเสมอว่า ฝนจะทิ้งช่วงในช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม แต่ระยะเวลาการทิ้งช่วง มักจะไม่เหมือนกันในแต่ละปี และในช่วงปลายฤดูฝนมักจะมีพายุดีเปรสชั่น ฝนตกชุกบางปีอาจมีภาวะน้ำท่วมแต่ไม่รุนแรงนัก ฤดูหนาว เนื่องจากเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกสุดของประเทศ จึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิจะเริ่มลดต่ำลงตั้งแต่เดือนตุลาคมและจะหนาวจัดช่วงปลายเดือนมกราคม

ฤดูร้อน ถึงแม้เคยปรากฏว่า อากาศยังคงหนาวเย็นยืดเยื้อมาจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ แต่ไม่ปรากฏบ่อยนัก เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วอากาศจะเริ่มร้อนอบอ้าวในเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งอาจจะมีฝนเริ่มตกบ้างในช่วงปลายเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่ปริมาณน้ำฝนมักจะไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูก

โดยทั่วไปแล้ว อากาศของจังหวัดอุบลราชธานีมักจะไม่มีร้อนไม่หนาวจัด เนื่องจากยังมีป่าไม้และภูเขาที่เป็นปัจจัยช่วยปรับสภาพอากาศ ไม่ให้เปลี่ยนแปลงรวดเร็วเกินไป (แผนที่ 3.4)

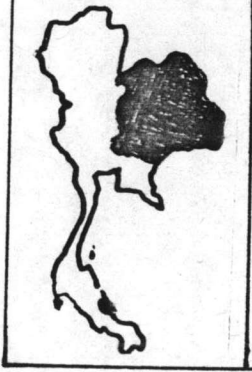
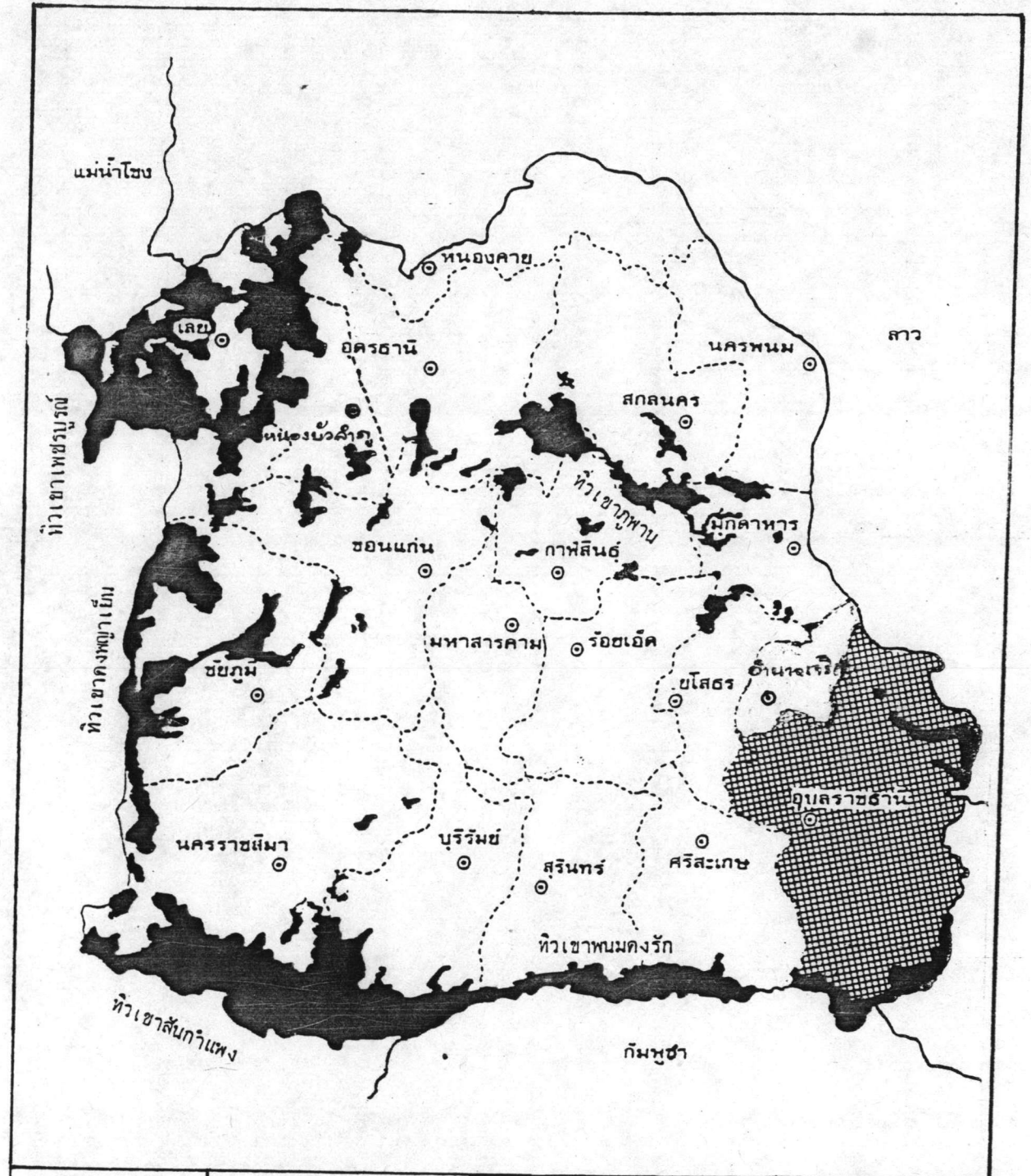
5. การคมนาคมและการขนส่ง

จังหวัดอุบลราชธานีมีการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ทั้งทางรถไฟ รถยนต์ ทางอากาศและทางน้ำ

ทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟจากกรุงเทพมหานครผ่านนครราชสีมาบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ไปสิ้นสุดที่อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีโดยผ่านสถานีย่อย 2 แห่ง คือ สถานีบุ่งหวายและสถานีห้วยขยุง สำหรับประเภทรถไฟที่วิ่งอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วย รถธรรมดา รถเร็ว และรถด่วน

ทางถนน มีถนนที่เชื่อมติดต่อกันภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดใกล้เคียงตลอดจนถึงกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกสบาย ถนนเหล่านี้มีทั้งทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัดและถนนท้องถิ่น มีรถยนต์โดยสารของบริษัทขนส่ง จำกัดและรถยนต์ปรับอากาศของบริษัทของเอกชนอีกหลายบริษัทไว้บริการ

ทางน้ำ เส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำมูลผ่านอำเภอเมือง อำเภอวารินชำราบและอำเภอพิบูลมังสาหาร และแม่น้ำโขงผ่าน อำเภอ

แผนที่ 3.4 แสดงบริเวณภูเขาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เหนือ

มาตราส่วน

0 20 30 100 กม.

เครื่องหมาย

- เขตจังหวัด
- เขตประเทศ
- ⊙ จังหวัด
- ภูเขา

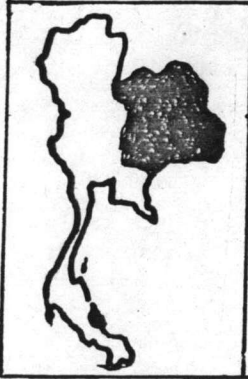
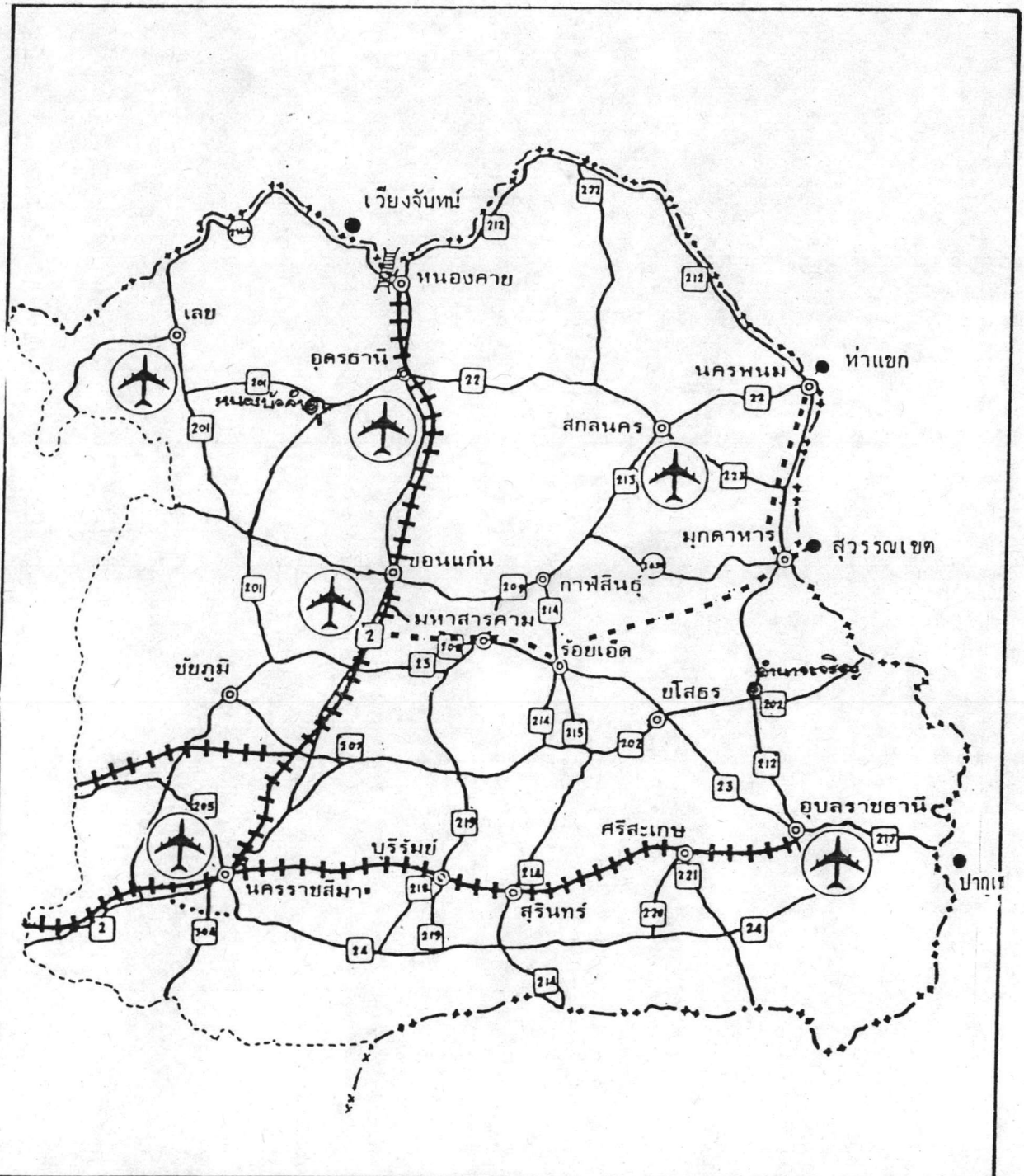
ชานุมาน อำเภอเขมราฐ อำเภอศรีเมืองใหม่ และอำเภอโขงเจียมโดยมีราษฎรที่อาศัยในเขตอำเภอที่ติดแม่น้ำดังกล่าวใช้เป็นเส้นทางคมนาคม

ทางอากาศ ในปัจจุบันมีสนามบินพาณิชย์ 1 แห่ง โดยยกกระดานฐาณะเป็นสนามบินนานาชาติในปี พ.ศ. 2536 มีบริษัทการบินไทยรับบริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าเป็นประจำทุกวัน ในเส้นทางกรุงเทพฯ - อุบลราชธานีและอุบลราชธานี - กรุงเทพฯ ซึ่งมีระยะทางคมนาคมถึงกรุงเทพฯ 300 ไมล์ หรือ 482 กิโลเมตร (ตามแผนที่เส้นทางการบิน Domestic Routes ของ บริษัทการบินไทย 2535) ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 50 นาที (แผนที่ 3.5)

6. ลักษณะการปกครองและประชากร

จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่เก่าแก่มากกว่า 200 ปี เดิมเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่มาก จนกระทั่งในวันที่ 1 มีนาคม 2515 อำเภอโขงเจียมได้ยกฐานะเป็นจังหวัดโขงเจียม และในวันที่ 1 ธันวาคม 2536 อำเภออำนาจเจริญก็ได้ยกฐานะเป็นจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ 75 ของประเทศไทย แม้กระนั้นจังหวัดอุบลราชธานีก็ยังมีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล ปัจจุบันจังหวัดอุบลราชธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 18 อำเภอ กับ 5 กิ่งอำเภอ 215 ตำบล 2,243 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอและกิ่งอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองอุบลราชธานี	2. อำเภอกุดข้าวปุ้น
3. อำเภอเขมราฐ	4. อำเภอโขงเจียม
5. อำเภอโขงเจียม	6. อำเภอเดชอุดม
7. อำเภอตระการพืชผล	8. อำเภอตาลสุม
9. อำเภอนาจะหลวย	10. อำเภออำนาจเจริญ
11. อำเภอบุณฑริก	12. อำเภอพิบูลมังสาหาร
13. อำเภอโพธิ์ไทย	14. อำเภอม่วงสามสิบ
15. อำเภอวารินชำราบ	16. อำเภอศรีเมืองใหม่
17. อำเภอสำโรง	18. อำเภอสิรินธร
19. กิ่งอำเภอนาตาล	20. กิ่งอำเภอนาเยีย
21. กิ่งอำเภอดอนมดแดง	22. กิ่งอำเภอทุ่งศรีอุดม
23. กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก	

แผนที่ 3.5 แสดงโครงข่ายคมนาคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เหนือ

มาตราส่วน

0 20 50 100 ก.ม.

เครื่องหมาย

- ถนน
- - - - - ทางรถไฟ
- ▬▬▬▬ สหพันธ์เชื่อมโยงไทยลาว
- ✈️ สนามบิน

การปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล 3 แห่ง คือ เทศบาลเมืองอุบลราชธานี เทศบาลตำบลวารินชำราบและ เทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร มีสุขาภิบาล 20 แห่ง(สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2537)

จังหวัดอุบลราชธานี มีประชากรทั้งสิ้น 1,660,107 คน เป็นชาย 834,173 และหญิง 825,934 คน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีเพียงร้อยละ 9.36 อีกร้อยละ 90.64 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ 105 ต่อตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 6 คน โดยประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือนในเขตเทศบาลเท่ากับ 5 คนและ ประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือนนอกเขตเทศบาลเท่ากับ 6 (สถิติของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2536) เขตที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น คือ เขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีและเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ พิบูลมังสาหาร ตามลำดับ (แผนที่ 3.6)

ประชากรในจังหวัดอุบลราชธานีแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มคนเชื้อสายไทย-ลาว เป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดซึ่งตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายอยู่ทุกอำเภอ กลุ่มคนเชื้อสายมอญ-เขมร(ส่วย) เป็นคนกลุ่มน้อย ที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดบริเวณอำเภอโขงเจียม เดชอุดม น้ำยืน บุณฑริก นาจะหลวย และกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ใหม่ ได้แก่ ชาวจีน ชาวเวียดนามและชาวอินเดีย ที่ได้เข้าตั้งหลักแหล่งมักจะอาศัยอยู่ในเขตเมืองส่วนใหญ่ มีอาชีพทางการค้าขาย เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดมาก (สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี, 2535)

7. สภาพเศรษฐกิจทั่วไป

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อพิจารณาจากข้อมูลสถิติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2534 จังหวัดอุบลราชธานีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด(GPP) มีมูลค่า 24,850 ล้านบาท คิดเป็นอันดับที่ 4 ของภูมิภาค และมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อบุคคล มีมูลค่า 13,010 บาทต่อปี ซึ่งคิดเป็นอันดับที่ 13 ของภูมิภาค ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดย

รวมของภูมิภาค (14,931 บาท/คน/ปี) และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 3.8 เมื่อพิจารณาด้านสาขาการผลิตที่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดมากที่สุด คือ การค้าส่งค้าปลีก ซึ่งมีมูลค่าการผลิตในปี 2534 จำนวน 6,067.7 ล้านบาท (ร้อยละ 24.41) ของมูลค่าทั้งหมด รองลงมาคือสาขาการเกษตร ซึ่งมีมูลค่า 5,044.5 ล้านบาท (ร้อยละ 20.30) และด้านบริการจำนวน 3,449.8 ล้านบาท (ร้อยละ 13.88)

ประชากรในจังหวัดอุบลราชธานี ยังคงมีอาชีพทางด้านเกษตรเป็นส่วน ใหญ่โดยมีอาชีพทำนาข้าว เพาะปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ปอแก้ว ถั่วลิสง มันสำปะหลัง การเลี้ยงปศุสัตว์ และการประมงเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากนี้มีอาชีพ อุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่ง อุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การสีข้าว โรงงานทำมันเส้นและมันอัดเม็ด การอัดปอ การแปรรูปเนื้อสัตว์ (การทำกุนเชียง หมูยอ หมูหยอง การทำลูกชิ้น แหนม ข่า และข้าวแหวะไก่) มีทั้งสิ้น 18 โรง คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของโรงงานทั้งหมด การแปรรูปพืช (อุตสาหกรรมอบพริกแห้ง ทำซอสพริกการทำขนมปังปอนด์ ขนมเค้ก การกระเพาะเปลือกถั่วลิสง ผลิตถั่วลิสงป่น ทำเส้นก๋วยเตี๋ยว มะม่วงแฉ้น ผลิต อาหารกระป๋องจากว่านจระเข้ มีจำนวน 28 โรง คิดเป็นร้อยละ 0.68 ของ จำนวนโรงงานทั้งหมด อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่ม ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำแข็ง สุรา ไอศกรีม มีโรงงานรวม 20 โรงคิดเป็นร้อยละ 0.49 การทำเครื่องเรือน จากไม้ การแปรรูปไม้ การทำวงกบ บานประตู บานหน้าต่าง มีจำนวนโรงงาน 54 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.31 อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง ได้แก่ โรงงานซ่อมรถยนต์ เครื่องยนต์ ผลิตอุปกรณ์เครื่องสีข้าว ซ่อมจักรยานยนต์ ทำ หลังคารถยนต์ ผลิตรถยนต์เพื่อการเกษตร โรงกลึงและต่อตัวถังรถยนต์ มีจำนวน รวมทั้งหมด 273 โรง คิดเป็นร้อยละ 6.63 อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ ได้แก่ ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด ทำถังต้มน้ำ มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 64 โรง คิด เป็นร้อยละ 1.55 และโรงงานทำกระเบื้องเคลือบ ทำอิฐ ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ทำ หลอดกาแฟ จำนวน 64 โรง คิดเป็นร้อยละ 2.02 โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป โรงพิมพ์ ซ่อมตู้เย็น เครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเจียรไนพลอย ทำแหวนพลอย และทองรูปพรรณ การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การทอผ้าไหมผ้าฝ้ายและซักรีดเสื้อผ้า มีโรงงาน 45 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.09

จากข้อมูลสำมะโนประชากรและเคหะปี 2533 พบว่า ในจำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้นของจังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ 1,100,702 คน ประมาณร้อยละ 85.07 ของผู้มีงานทำทั้งสิ้นมีอาชีพทางการเกษตร(รวมเลี้ยงสัตว์ ป่าไม้ ประมง นกล่าและดักจับสัตว์) รองลงมาได้แก่อาชีพเกี่ยวกับการค้าร้อยละ 3.8 อาชีพช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและกรรมกรร้อยละ 3.3 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 7.83 สำหรับอาชีพของผู้ที่ทำงานที่อยู่ในเขตเทศบาลมีลักษณะแตกต่างไปจากนอกเขต กล่าวคือ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการค้าประมาณร้อยละ 27.3 ของผู้ที่ทำงานในเขตเทศบาล รองลงมาได้แก่ อาชีพผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพและวิชาการต่าง ๆ

นอกจากนี้ ยังมีการค้าชายแดนไทย-ลาวด้านจังหวัดอุบลราชธานีโดยมีการซื้อขายสินค้าผ่านด่านศุลกากรพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร และด่านศุลกากรบ้านปากแซง อำเภอเขมราฐ ส่วนการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาจะซื้อขายผ่านทางจุดผ่อนปรน ที่ช่องอานม้า ในเขตพื้นที่อำเภอน้ำยืน ซึ่งสามารถเดินทางไปถึงจังหวัดพระวิหารและจังหวัดสตึงเตรงของกัมพูชาได้ แต่ปัจจุบัน มีราษฎรลักลอบเดินทางเข้าออกนอกราชอาณาจักรของราษฎรไทยและกัมพูชา ซึ่งส่วนหนึ่งได้มีการลักลอบนำสิ่งของที่ผิดกฎหมายและโคกระบือเข้ามาจำหน่ายในเขตประเทศไทย จึงต้องปิดชั่วคราว ตั้งแต่ 6 พฤษภาคม 2536 สินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่ได้แก่ประเภทเครื่องอุปโภค-บริโภค วัสดุก่อสร้าง สิ่งของจำเป็นในการครองชีพอื่น ๆ

8. สถานที่ที่น่าสนใจ

อุบลราชธานี เป็นจังหวัดชายแดนที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นเมืองเก่าซึ่งเจริญมานานนับร้อยปี จึงเป็นจังหวัด ที่น่าสนใจและมีสถานที่ที่น่าสนใจ ได้แก่ พระเจดีย์พุทธคยาจำลองที่วัดหนองบัวซึ่งเป็นวัดเดียวในประเทศไทยที่มีเจดีย์แบบนี้ นอกจากนี้มีปูชนียสถานแล้วยังมี เขื่อนสิรินธร เขื่อนปากมูลซึ่งเป็นเขื่อนเอนกประสงค์ที่สำคัญ มีแก่งสะพือและแก่งตะนะที่เป็นแก่งใหญ่กลางลำน้ำมูล แก่งหินธรรมชาติที่สวยงามเหล่านี้จะโผล่ให้เห็นในฤดูแล้ง แต่ในฤดูฝนน้ำจะท่วมจนมองไม่เห็นแก่ง นอกจากนี้ที่บริเวณภูผาขาม อำเภอโขงเจียมยังมีเสาเฉลียง แหล่งภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์บนผนังหินที่มีขนาดใหญ่มากใน

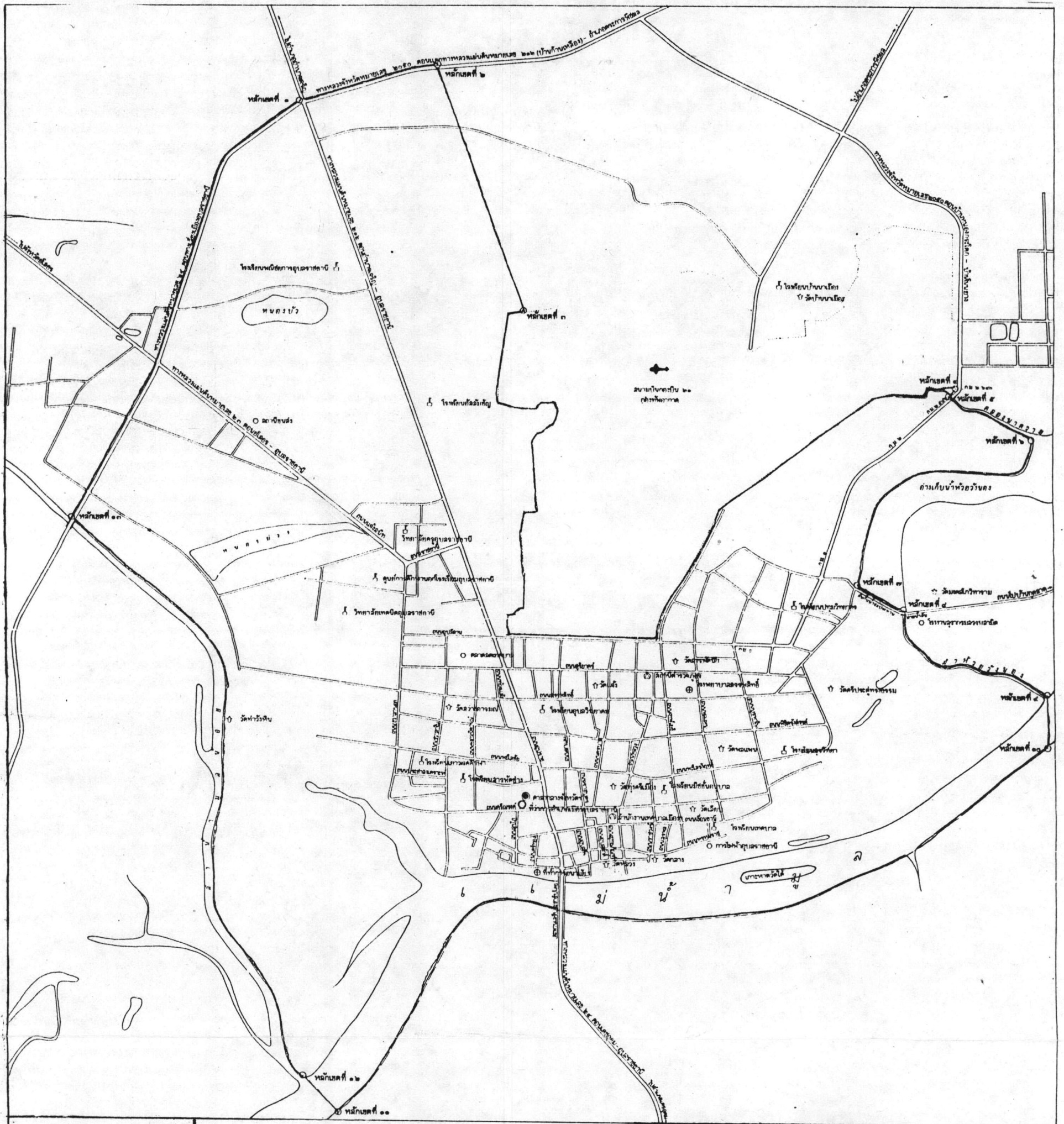
แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีผาแต้ม ผาหมอนและผาหมอนน้อยเป็นแหล่งที่พบภาพเขียนสีที่แสดงชีวิตสัตว์ไต่ไม้ และภาชนะใส่น้ำ ซึ่งมีอายุประมาณกว่า 3,000 - 4,000 ปี และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชุมชนโบราณ ที่หมู่บ้านก้านเหลืองที่ อ.เมือง มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกตาดโตน น้ำตกสร้อยสวรรค์ น้ำตกทุ่งนาเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานเทศกาลประจำปีของจังหวัดอุบลราชธานี คือ งานแห่เทียนพรรษาในช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี

ลักษณะทั่วไปของเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

เนื่องจากที่ตั้งเมืองอุบลราชธานี มิได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นสุขาภิบาลมาก่อน ท้องถิ่นจึงเข้าสู่ระบบปกครองท้องถิ่นเป็นครั้งแรกโดยได้รับการสถาปนาเป็นเทศบาลเมืองอุบลราชธานีเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2478 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2476 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษเล่มที่ 52 ตอนที่ 79 พ.ศ.2478 การจัดตั้งเทศบาลในขั้นต้นมีพื้นที่ 1.65 ตารางกิโลเมตร ต่อมาได้มีการประกาศขยายเขตเทศบาลอีก 2 ครั้ง คือ ประกาศขยายเขตโดยพระราชกฤษฎีกา พ.ศ.2480 กับพระราชกฤษฎีกาขยายเขต พ.ศ.2499 เขตเทศบาลมีเนื้อที่ 5.30 ตารางกิโลเมตรเป็นครั้งแรก และมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2524 โดยประกาศขยายเขตตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2524 เป็นครั้งที่ 2 เขตเทศบาลมีเนื้อที่ 29.04 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมเนื้อที่ตำบลในเมืองพร้อมทั้งบางส่วนของตำบลแจระแม ตำบลขามใหญ่ ตำบลปทุม(แผนที่ 3.7) นับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบันและมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

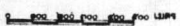
ทิศเหนือ	ติดต่อกับถนนรอบเมือง บริเวณเขตกองทัพอากาศ
ทิศใต้	ติดต่อกับแม่น้ำมูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับห้วยวังนองและบริเวณเขตกองทัพอากาศ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับถนนรอบเมืองและลำมูลน้อย

แผนที่ 3.7 แสดงอาณาเขตการปกครองของเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

มาตราส่วน 1 : 30,000

เครื่องหมาย

	เขตเทศบาล		ที่ว่าการอำเภอ
	สนามบิน		สถานที่ราชการ
	ถนน		โรงเรียน วิทยาลัย
	สะพาน		วัด ศาสนสถาน
	แม่น้ำ คลอง ท้าย		โรงพยาบาล สถานีอนามัย
	หนอง บึง		สถานที่อื่น ๆ

ที่มา : กองช่าง, สำนักงานเทศบาลเมืองอุบลราชธานี, 2524.

2. ลักษณะภูมิประเทศ

เขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มของแม่น้ำมูล ด้านฝั่งซ้ายของแม่น้ำ ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบและลานตะพักลำน้ำที่เป็นที่ตั้งของตัวเมืองอุบลราชธานี บริเวณฝั่งแม่น้ำด้านเทศบาลเมืองฯพื้นที่จะมีลักษณะแบบสันริมน้ำหรือคันดินธรรมชาติเป็นแนวยาวไปตามลำน้ำค่อนข้างมีความลาดมาก ส่วนอีกด้านที่เป็นเขตพื้นที่เทศบาลวารินชำราบพื้นที่จะมีความลาดค่อย ๆ ลดลงไปสู่มาบและแม่น้ำ พื้นที่บางบริเวณเป็นที่ราบน้ำท่วมถึง ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำมูล บริเวณหาดวัดใต้จะเป็นหาดทรายที่ค่อย ๆ ลดลงสู่ลำน้ำมูล

3. ลักษณะของประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีเมื่อปี พ.ศ. 2537 มีจำนวน 105,936 คน เป็นชาย 51,643 คนและหญิง 54,293 คน มีจำนวน 16,682 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 6 คน ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรประมาณ 3,648 คนต่อหนึ่งตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นของประชากรในเขตเทศบาล มีแนวโน้มลดลงตามลำดับนับแต่ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา ทั้งนี้ เป็นผลจากการที่ประชากรในเขตเทศบาลมีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง จึงโยกย้ายเข้าไปทำงานทำในพื้นที่อื่น ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน เวียดนาม ลาว และอินเดียตามลำดับ ประชากรอาศัยกระจุกตัวอยู่ในเขตเทศบาลบริเวณถนนสายสำคัญ ๆ เช่น ถนนชยางกูร ถนนสรรพสิทธิ์ ถนนพิชิตรังสรรค์ ถนนแจ้งสนิท ถนนพรหมราช ถนนอุปถัมภ์ ถนนพนม ถนนพลชัยและถนนอุบลระการ

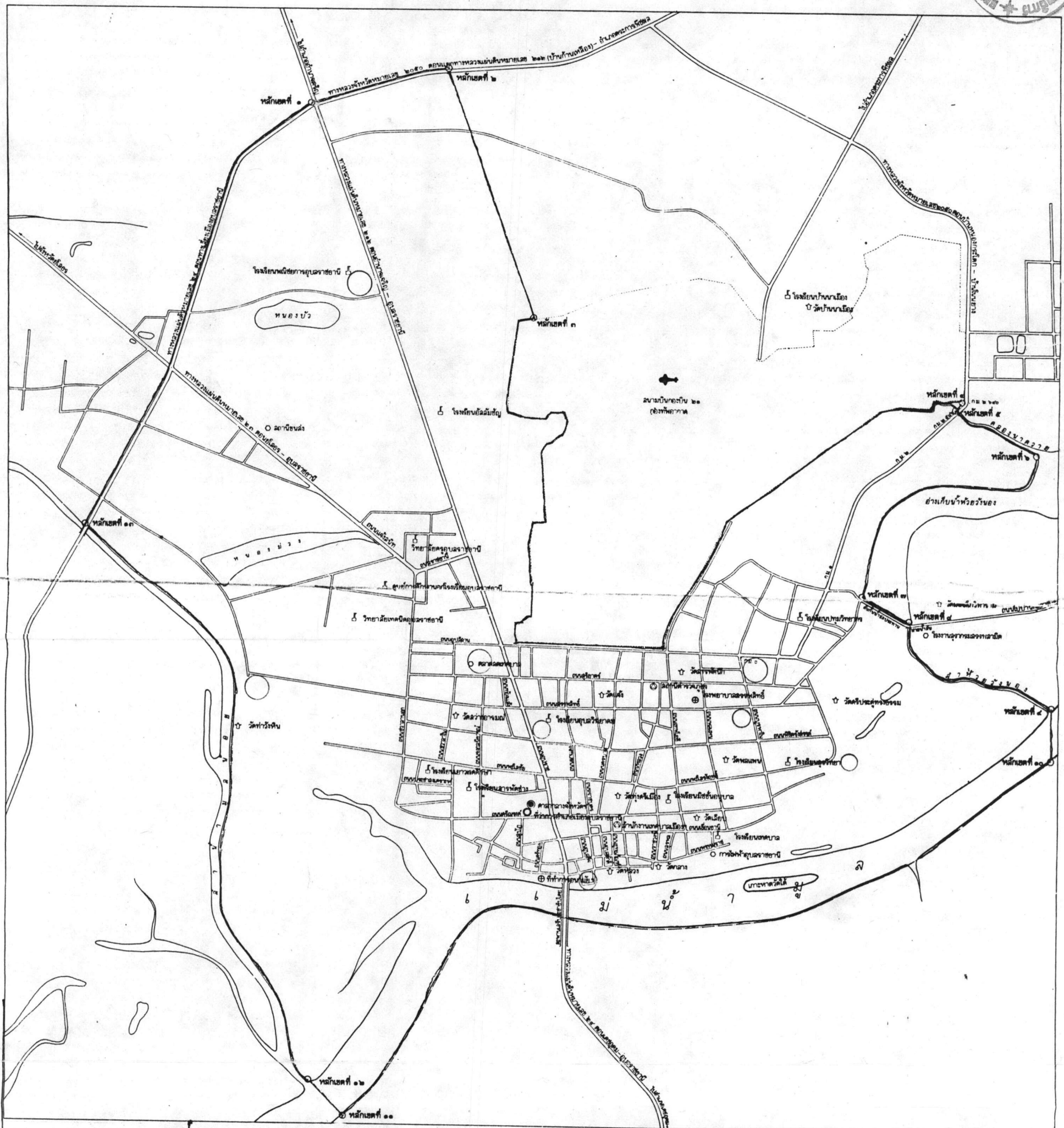
4. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ภาวะการค้าในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีส่วนใหญ่เป็นลักษณะการค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งส่งมาจากกรุงเทพฯและจังหวัดใกล้เคียง จากสถิติผู้มาจดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้าต่าง ๆ ในจังหวัดปี 2535 ปรากฏว่าเพิ่มจากปี 2534 ประมาณร้อยละ 16.32 โดยผู้ประกอบการค้าในเขตเมืองจะนำสินค้าต่าง ๆ (โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การครองชีพประจำวัน) ไปจำหน่ายตามสถานที่จุดต่าง ๆ ในท้องถื่นชนบท โดยมีการกำหนดวัน เวลาและ

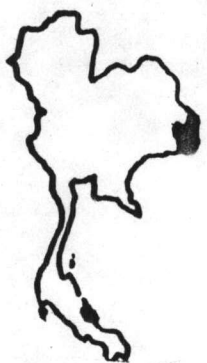
สถานที่แน่นอน ซึ่งเรียกว่า "ตลาดนัด" สำหรับบริเวณย่านชุมชนในเขตเทศบาลฯ มี "ตลาดสด" ซึ่งเป็นตลาดที่มีสถานที่แน่นอนมีกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน เรียกว่า ตลาดสดเทศบาลหรือตลาดสุขาภิบาล ได้แก่ ตลาดใหญ่ ตลาดน้อย ตลาดหนองบัว ตลาดบ้านดู่ เฉพาะตลาดกกลางใหญ่และตลาดท่าวังหินเป็นตลาดที่พ่อค้าแม่ค้าเปิดขายตอนบ่าย (แผนที่ 3.8) ซึ่งเป็นตลาดที่มีการซื้อขายสินค้าที่มีคุณภาพดี เช่น ถ้าเป็นสินค้าเกษตรก็ต้องสด มีการซื้อขายกันวันต่อวัน ส่วนการซื้อขายจะมีทั้งระบบขายปลีกและขายส่ง โดยเฉพาะในช่วงเช้าตรู่เวลาประมาณ 3 - 4 นาฬิกา เกษตรกรจะนำสินค้าทางการเกษตรจากชนบท มาวางจำหน่ายบริเวณพุทธบาทของถนนหน้าตลาดน้อย หรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำมูลข้างตลาดใหญ่

ในเขตเทศบาลนอกจากมีร้านค้า อาคารพาณิชย์ต่าง ๆ กระจายตัวอยู่ตามถนนสายสำคัญ ๆ เช่น ร้านค้าส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณถนนพรหมราช ถนนเขื่อนธานี ถนนสรรพสิทธิ์ ถนนพรหมเทพ ตามลำดับ ร้านซ่อมรถยนต์ส่วนใหญ่จะประกอบกิจการบริเวณถนนแจ้งสนิท ถนนสรรพสิทธิ์ ถนนอุปสีสาน ยังมีห้างสรรพสินค้าจำนวน 6 แห่ง ได้แก่ ห้างying yong ถ.ชยางกูร ห้างสกุลไทย ถ.พรหมเทพ ห้างอุบลพลาซ่า ถ.อุปราศ ห้างรวมสินไทย ถ. อุปราศ ห้างของสงวนห้อปั้ง ถ.หลวงตั้งชูปเปอร์มาเก็ต ถ.ราชบุตร ส่วนร้านค้าประเภทอื่น ๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของเบ็ดเตล็ดหรือของชำ ร้านขายเสื้อผ้า ฯลฯ กระจายตัวอยู่ทั่วไปบริเวณถนนสายสำคัญ ๆ

เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีสถานที่เหมาะสมแก่ การท่องเที่ยว จึงมีผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัด จากการสำรวจของกองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วิเคราะห์ว่าในรอบปี 2533 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยือนจังหวัดทั้งสิ้น 729,455 คน ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้เกิดธุรกิจการค้า ด้านบริการสถานที่พักเพิ่มมากขึ้นปัจจุบันโดยเฉพาะเทศบาลฯมีโรงแรมต่าง ๆ ให้บริการเป็นจำนวน 22 แห่ง มีห้องพักทั้งหมด 1,293 ห้อง และส่งผลให้เกิดตลาดโต้รุ่งในช่วงตอนกลางคืน 2 แห่งใหญ่ ได้แก่ ตลาดใหญ่และตลาดหกแล้วยังมีการขายอาหารด้วยรถเข็นบริเวณถนนสายสำคัญ ๆ หรือการเปิดร้านข้าวต้มโต้รุ่ง ให้บริการแก่ผู้บริโภคในตอนกลางคืนอีกช่วงหนึ่ง

แผนที่ 3.8 แสดงบริเวณพื้นที่ตลาดสดในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี

มาตราส่วน 1 : 30,000

- เครื่องหมาย**
—	เขตเทศบาล	○	ที่ว่าการอำเภอ
⊕	สนามบิน	◎	สถานที่ราชการ
==	ถนน	⊗	โรงเรียน วิทยาลัย
==	สะพาน	☆	วัด ศาสนสถาน
~	แม่น้ำ คลอง ทิว	⊕	โรงพยาบาล สถานีอนามัย
○	หนอง บึง	○	สถานที่อื่น ๆ
●	ศาลากลางจังหวัด		

ที่มา : กองช่าง, สำนักงานเทศบาลเมืองอุบลราชธานี, 2524.

สำหรับสินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร เครื่องยนต์ น้ำมันเชื้อเพลิง อาหารสัตว์ สินค้าอุปโภคบริโภคส่งมาจากกรุงเทพฯหรือจังหวัดที่มีโรงงานผลิต เช่น สมุทรปราการ ปทุมธานี เป็นต้น สินค้าประเภทไม้ซุง หนังกัด-กระป๋อง เศษโลหะ ส่งมาจากประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับสินค้าเกษตร ได้แก่ ผัก ผลไม้ ส่งจากแหล่งผลิตโดยตรง สินค้าประเภทสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ประมง ได้แก่ กุ้ง ปู ปลา ส่งมาจากกรุงเทพฯ และจังหวัดที่มีแหล่งผลิต

อนึ่ง เนื่องด้วยในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีประชากรตั้งถิ่นฐานหนาแน่นมาก ประกอบกับหน่วยงานของรัฐส่งเสริมการลงทุนในจังหวัด จึงส่งผลให้ราคาที่ดินในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีมีราคาสูงกว่าบริเวณรอบนอกมาก คือ ราคา 80,000 บาทต่อตารางวา ส่วนราคาที่ดินที่ต่ำสุดนอกเขตสุขาภิบาลศรีเมืองใหม่อยู่ในช่วง 10 บาทต่อตารางวา

สรุป กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่นำรายได้เข้าสู่จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ กิจกรรมทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การพาณิชย์และบริการ ซึ่งกิจกรรมที่ทำรายได้ให้จังหวัดมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมทางการเกษตร เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดร้อยละ 77.7 เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบท ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม หากราคาและภาวะการค้าผลผลิตดี ก็ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปดีตามไปด้วย เนื่องจากทำให้ประชากรส่วนใหญ่มีกำลังซื้อมากขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าภาวะการค้าไม่ดี ราคาพืชตกต่ำ ประชาชนมีรายได้น้อย การใช้จ่ายลดลง การค้าต่าง ๆ ก็ซบเซาลง ดังนั้น ภาวะความเคลื่อนไหวของราคาผลผลิตการเกษตรจึงเป็นปัจจัยชี้วัดเศรษฐกิจส่วนรวมที่สำคัญ